

پیشگیری از مصرف مواد مخدر

دفتر آموزش و فرهنگ پیشگیری از اعتیاد

مترجمان: محمد تبریزیان - نسرين نيك افكار
معصومه فریدونی - امیررضا توسلی

زیر نظر: دکتر عبدالعلی علوی تبار

گروه برنامه ریزان و مشاورین علمی: حمیدرضا بهروان
نسرين نيك افكار - حسين شيخي - محمدرضا چهارباشي

انتشارات گل یخ

پیشگیری از مصرف مواد مخدر / تهیه کننده دفتر آموزش و فرهنگ پیشگیری از اعتیاد؛ زیر نظر دکتر عبدالعلی علوی تبار
مترجمان مجید تبریزیان؛ نسرين نيك افكار -
تهران: گل بخ، ۱۳۸۳، ۷۶ ص.

ISBN 964 - 7018 - 37 - 1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
عنوان به انگلیسی: Prevention of substance abuse...
عنوان دیگر: پیشگیری از مصرف مواد مخدر: برنامه ها و چالش ها برای تبدیل تئوری به عمل.
۱. اعتیاد - پیشگیری ۲. مواد مخدر - مبارزه و کنترل. ۳. اعتیاد - درمان. الف. ایران. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. دفتر آموزش و فرهنگ پیشگیری از اعتیاد. ب. علوی تبار. عبدالعلی. مترجم. ج. تبریزیان. مجید. مترجم. د. نیک افکار. نسرين. ه. عنوان. و. عنوان: پیشگیری از مصرف مواد مخدر: برنامه ها و چالش ها برای تبدیل تئوری به عمل.
۳۶۲/۲۹۳ HV ۵۸۰.۱ / پ ۹
۱۳۸۳
کتابخانه ملی ایران

م ۸۳ - ۳۴۸۴

با همکاری

دفتر آموزش و فرهنگ پیشگیری از اعتیاد - مرکز اطلاع رسانی
مترجمان: مجید تبریزیان - نسرين نيك افكار - معصومه فریدونی - امیررضا توسلی

زیر نظر: دکتر عبدالعلی علوی تبار

گروه برنامه ریزان و مشاورین عملی: حمیدرضا بهروان

نسرين نيك افكار - حسين شيخي - محمدرضا چهارباشي

ناشر: انتشارات گل بخ

طراح جلد: مهران جهانگیری

چاپ: احیا کتاب

لیتوگرافی و چاپ و صحافی: مجتمع چاپ و نشر رویداد

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت اول: زمستان ۸۳

ISBN 964 - 7018 - 37 - 1

شابک: ۹۶۴ - ۷۰۱۸ - ۳۷ - ۱

این کتاب با حمایت دفتر آموزش و فرهنگ پیشگیری از اعتیاد

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ رسیده است

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۷
مقدمه.....	۹
فصل ۱ (حمایت راه کارها از سوی برنامه ریزان undcp).....	۱۳
فصل ۲ (نمونه دیدگاهها و استراتژی هابرای پیشگیری و کاهش تقاضای مواد مخدر).....	۲۹
اطلاعات کشورها	
هلند.....	۳۱
سوئد.....	۳۵
سنگاپور.....	۳۸
پادشاهی مغرب (مراکش).....	۴۳
ایسلند.....	۴۶
پاکستان.....	۴۹
استرالیا.....	۵۲
اروپای مرکزی و شرقی.....	۵۸
فصل ۳ (فاکتورها و تفاوت های مشترک در دید گاه کشورها).....	۶۳
فصل ۴ (دیدگاه مؤسسه منتور).....	۷۱

پیشگفتار

عواقب و آثار شوم پدیده اعتیاد به مواد مخدر به عنوان معضلی جهان شمول و بحرانی که جوامع را تهدید و تخریب نموده و آثار مخرب و زیانبارش هر روزه در پیکره اجتماع عارضه ای ایجاد می کند بر همگان مشهود و هویدا است. امروزه این پدیده از مرزهای جغرافیایی عبور کرده و اندیشه های بسیار و کانون های گرم خانوادگی فراوانی را از هم پاشیده و سرد و بی روح نموده است، در کشورهای آسیب دیده بویژه ایران طی سالیهای گذشته راهکارهای مختلفی برای مصون ماندن از مخاطرات ناشی از این ناهنجاری ها بکار گرفته شده که هریک بازتاب خاص خود را داشته است، اما به گواه اسناد و مدارک ارائه شده بخوبی می توان دریافت که از این فعل و انفعالات صورت گرفته با هزینه های گزاف مادی و انسانی نتایج چندان مطلوبی حاصل نشده است و این کوششها و تلاشها از عهده مهار این اختاپوس و این بلیه بر نیامده است.

نگاه و اذهان بیدار جهانی مدتهاست که به پیشگیری و نقش بازدارندگی چشم دوخته است که این زاویه دید به نوبه خود پس از آزمایش و خطاهای فراوان، در مقابله با اعتیاد زدایی رویکرد فرهنگی را چاره ای اصلی می داند. تبیین و تفهیم این پدیده بنیان کن و خانمان برانداز، فرهنگ سازی و آگاه نمودن اقشار جامعه را می طلبد که این مهم از وظایف اصلی دستگاههای فرهنگی کشور است.

دفتر آموزش و فرهنگ پیشگیری از اعتیاد به عنوان یکی از متولیان فعالیتهای فرهنگی در زمینه پیشگیری از اعتیاد و نشأت گرفته از مأموریت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان عضوی نوپا در ستاد مبارزه با مواد مخدر طی سه سال اخیر با استفاده از ابزارهای فرهنگی از قبیل سینما، تئاتر، موسیقی، آثار مکتوب و نوشتاری، نمایشگاهها و دیگر دستاوردهای هنری، با توانمند سازی و مشارکت بخش غیر دولتی در سراسر کشور توانسته است فعالیتهایی را در این زمینه انجام دهد.

آموزش عمومی و اطلاع رسانی به منظور بستر سازی فرهنگی در زمینه پیشگیری از اعتیاد سرلوحه امور این دفتر قرار گرفته و از اولویت ویژه ای برخوردار است، بدیهی است که اطلاعات مکتوب و نوشتاری مرتبط با موضوع پیشگیری از اعتیاد به عنوان یکی از عناصر مهم بستر سازی محسوب شده و دستمایه ای برای متخصصین، پژوهشگران و دست اندرکاران و عامه مردم خواهد بود. در این راستا این دفتر اقدام به سفارش چاپ کتب مختلف و جدید در زمینه مذکور نموده است تا بتواند گامی در جهت پاسخ دهی به نیازهای جامعه برداشته و در راستای اطلاع رسانی عمومی و پیشروی به سمت جامعه ای آگاه حرکت نماید.

همگامی و یاری متخصصین و صاحب نظران و سایر علاقمندان و دست اندرکاران را غنیمت می شماریم. دفتر آموزش و فرهنگ پیشگیری از اعتیاد

مقدمه

این رساله، از طرف مؤسسه MENTOR یک سازمان بی نظیر بین المللی غیر دولتی می باشد، که در سال ۱۹۹۴ تأسیس شده است. توجه اصلی این مؤسسه به کوشش ها و اقداماتی معطوف می شود که برای جلوگیری از استفاده نادرست مواد مخدر در پروژه های توسعه ارزیابی و حمایت از خدمات اطلاعاتی صورت می گیرد. خلاصه ای از مسائل و موضوعات اصلی که از این نقد و بررسی به عمل آمده در اولین برنامه بین المللی مؤسسه منتور، راجع به جلوگیری از استفاده نادرست از مواد در لندن (ژانویه سال ۲۰۰۰) ارائه شده است.

اولین قسمت این رساله برنامه های جزئی می باشد که از سوی (UNDCP) انجام پذیرفته است.

(UNDCP) برنامه بین المللی کنترل مواد مخدر سازمان ملل است که، راهنمایی های لازم برای حل مشکلات، استراتژی ها و خط مشی های کشورها را برای برخورد در رابطه با مواد مخدر، تهیه و تدارک می بیند. این هدف اصلی و وظیفه مؤسسه می باشد و آن چیزی که مؤسسه منتور احساس می کند، نیاز به یک اولویت برتر در اقدامات کشور برای برخورد با استفاده نادرست از مواد مخدر است.

مؤسسه منتور براین باور است که اقدامات جزئی باید صورت پذیرد تا منابع کافی انسانی و مالی برای تدارک استراتژی و خط مشی، مورد ارزیابی و استفاده قرار گیرد. این باور، با توصیه های آئین نامه ای برنامه ریزی شده سازمان

ملل متحد، هماهنگ شده است. این برنامه‌ریزی شانزده هدف را نسبت به این که کدام یک از ملل عضو، توانسته‌اند به نتایج قابل ارزیابی و مورد اهمیت نایل شوند معرفی می‌کند تا بتوانند نیاز به مواد مخدر را تا سال ۲۰۰۸ کاهش دهند. مؤسسه منتور، باز خورد بیشتر کشورها را در رابطه با برنامه‌ریزی، سیاست‌ها و استراتژی‌هایشان، برای جلوگیری و نیاز به کاهش مواد مخدر مورد ارزیابی قرار می‌دهد. این نیاز احساس می‌شود که یک برنامه گسترده برای رسیدن به اهداف، باید از قبل تدارک دیده شود. این بررسی مسائل اصلی را بیشتر نمایان، و مشخص می‌کند که کشورها چه نیازی دارند و نشان می‌دهد که در آنها اختلاف سلیقه و امکان دسترسی به مواد تا چه میزان است. موضوعات روزمره اصلی که نیاز به مسائل مهم را منعکس می‌سازد، عبارتند از :

۱. جلوگیری از نیاز به مواد مخدر در صدر اولویت‌ها.
۲. فعالیت‌های هماهنگ و برنامه‌ریزی شده.
۳. همکاری دولت با سازمان‌ها ، سهامداران ، انجمن‌ها و مؤسسات غیر دولتی.
۴. نظارت و ارزیابی برای شناخت بهترین عملکرد.
۵. فعالیتهایی مبنی بر ارزیابی نیاز و استفاده فعلی دارو.
۶. گروههای هدفمند و فعالیتهای متمرکز شده برای جلوگیری اولیه و دخالت نخستین ، شناخت درمان و بازپروری.
۷. اقدامات هماهنگ برای چیره شدن استفاده و سوداگری‌هایی مثل هروئین و کوکائین.

به نظر می‌آید راجع به مسائل زیر توافق کمتری وجود دارد :

(۱) مکان داروهای قانونی در حیطه استراتژی ملی برای جلوگیری و کاهش مواد مخدر.

(۲) نگرش به استفاده از حشیش.

(۳) در کجا، چطور و نسبت به چه کسی فعالیت بازدارنده از مواد مخدر متمرکز شده است؟

(۴) چگونگی درمان و باز پروری به صورت عملی، خاطر نشان شده است.

(۵) نقش شیوه‌های قانونی در حمایت از اقدامات کاهش دهنده.

(۶) سطح منابع مالی برای جلوگیری و فعالیتهای کاهش مواد مخدر.

قسمت نهایی این رساله، اولویت نخست راه جلوگیری و کاهش مواد مخدر می‌داند. این عمل، اقدامات اصلی و ویژه‌ای را در کانون توجه قرار می‌دهد که از موضوعات روزمره و مسائل کلیدی ناشی می‌شود و خود برگرفته از این انتقاد و بررسی می‌باشد.

این اقدامات مسائلی را منعکس می‌کند که مؤسسه متور بیشتر به آنها توجه دارد تا اگر مؤثر و دارای عملکرد واقعی باشند، نتیجه این شیوه‌ها و برنامه ریزی‌ها را منتقل کند.

این شیوه‌ها شامل نیازهای ذیل می‌باشد:

۱. افزایش منابع مالی و انسانی برای عمل در دراز مدت

و حمایت از جلوگیری در مصرف مواد مخدر.

۲. حصول اطمینان از حرفهای ظریف، زیبا و برنامه‌ریزی سنتی که تبدیل به عملی شوند.

۳. سرمایه‌گذاری دراز مدت در ارزیابی و شناخت بهترین عملکرد جهت جلوگیری از استفاده نادرست مواد مخدر.

۴. توازن به دسترسی‌های اطلاعاتی صحیح و ملی برای جلوگیری از مواد مخدر در حیطه بین‌المللی برای مسائل جهانی مواد مخدر.

۵. رسیدن به تعریف مشترک از واژه مواد مخدر، استفاده از تنباکو، محلول‌ها و استفاده نادرست الکل به عنوان مسائل اصلی در حیطه استراتژی استفاده از مواد مخدر و اقدامات موثر جلوگیری از آن.

۶. یک نظریه منسجم، راجع به اقدامات استفاده از مواد مخدر.

۷. درک بهتر و تمرکز روی علل و عوامل ارائه شده که منجر به استفاده غلط از مواد مخدر می‌شود.

این رساله نتیجه می‌گیرد که با تقویت کردن پیشرفتهای مهم در حیطه (UNDCP) در بین ملت‌ها، اولویت به جلوگیری و کاهش نیاز مواد مخدر داده شود، اما این رساله پیشنهاد می‌کند که این اقدامات در ابتدا فقط تئوری باشد و به مرحله عمل درنیاید.

توصیه مؤسسه منتور این است که نهایت استفاده از برنامه‌ریزی‌ها با همکاری نماینده‌های دولتی، غیر دولتی و بین‌المللی که وظیفه‌شان نظارت، حمایت و ارزیابی درباره توسعه و پیشرفت کار می‌باشد، حاصل شود.